

Aleg. 188.

Sprawozdanie

komisji drogowej o czynnościach Departamentu IV.
Wydziału krajowego.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z dnia 19. Listopada 1887 przekazał Wysoki Sejm komisji drogowej sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. za czas od 1. Lipca 1886. do końca Czerwca 1887.

Wskutek powyższego polecenia, komisya drogowa przedkłada następujące sprawozdanie :

O administracji dróg krajowych i naczelnym nadzorze nad subwencyonowanemi drogami powiatowemi i gminnemi, tudzież publicznymi dojazdami kolejowymi, prowadzonej przez Departament IV. Wydziału krajowego, panuje w ogólności nader pochlebne i ustalone zdanie, a bliższe szczegółowe omawianie czynności tego Departamentu w powyższych kierunkach, uważa komisya drogowa za zbyteczne zupełnie, poprzestając na zaznaczeniu, że kierownictwo spoczywa w umiejętnych a doświadczonych rękach. Gdy dalej wyczerpujące sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach Departamentu IV. nie nastęrcza komisji drogowej żadnych uwag, któreby mogły spowodowywać propozycje jakichkolwiek zmian w administracji lub nadzorze, — gdy nadto komisya drogowa przekonała się, że wszelkie petycje i polecenia, przekazane przez Wysoką Izbę Wydziałowi krajowemu załatwione zostały, o ile kompetencya jego na to pozwalała, która też upoważniła Wydział krajowy do przeprowadzenia pomyślnych rokowań z c. k. Rządem, na których podstawie przedłożył Wydział krajowy Wysokiemu Sejmowi projekt noweli do ustawy o publicznych dojazdach kolejowych, czyniący zadość najpilniejszym potrzebom komunikacyjnym; nareszcie dozwoliła przedstawić cenne studyum o taryfach kolejowych, tak ważnych dla produkcji rolniczej kraju naszego — przeprowadzone przez Dra Ant. Donimirskiego z polecenia Wydziału krajowego, przekazanego uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 20. Stycznia 1886 r.

Gdy z rozpraw sejmowych nad projektem wspomnianej noweli do ustawy o publicznych dojazdach kolejowych, znane jest niezłomne i niewzruszone stanowisko, jakie Wydział

krajowy a względnie Szef Departamentu IV. zajął w obronie zasad autonomicznych, oraz przychylny wyrok Trybunału administracyjnego z dnia 1. Kwietnia 1887, zroszący odnośne orzeczenie ministeryalne;

gdy dalej inicjatywa w zaprojektowaniu ustawy o obsadzeniu dróg publicznych drzewami, dopiero wtedy byłaby na czasie, gdyby poprzednio uregulowaną została sprawa skutecznego wykonywania policyi miejscowej przy zamierzonej reformie ustawy gminnej;

gdy nakoniec inne ważniejsze sprawy Departamentu IV. Wydziału krajowego, jak n. p. sprawa zmiany noweli drogowej z r. 1885 lub poruszona poszczególnymi petycjami kwestya, czy należy budować nowe drogi krajowe przed zupełnem wykończeniem dróg krajowych dawniej uznanych, są przedmiotem osobnych sprawozdań komisji drogowej, — przeto obecne sprawozdanie ogranicza się wyłącznie do poruszenia tych spraw w zakres Departamentu IV. Wydziału krajowego wchodzących, których pomyślnie załatwienie zawisło głównie od c. k. Rządu i których przypomnienie uważa komisya drogowa za potrzebne.

Należy tu przedewszystkiem kwestya uregulowania prawa do poboru szutru z rzek publicznych. Uchwałą z 20. Października 1883 polecił Wysoki Sejm Wydziałowi krajowemu, aby w celu wykonania postanowień §. 15. ustawy wodnej z 14. Marca 1875. Dz. ust. kr. Nr. 38. przeprowadził rokowania z c. k. Rządem względem wydania i obwieszczenia przepisów normujących sposób stosowania prawa do poboru szutru z rzek publicznych.

Wydział krajowy przystąpił bez zwłoki do przeprowadzenia tych rokowań i wystosował do c. k. Rządu memoriał, w którym kwestyę tę rozebrał gruntownie i objawił zarazem zdanie, jakby ją rozwiązać należało. Nastąpiła potem wymiana odezwow pomiędzy c. k. Namiestnictwem a Wydziałem krajowym, lecz sprawa nie została dotąd załatwioną w duchu uchwały Wysokiego Sejmu z 20. Października 1883 i odnośnego memoriału Wydziału krajowego z 20. Listopada 1883; atoli c. k. Namiestnictwo wyraziło wprawdzie w odezwie swej z 27. Lipca 1886 l. 17.597 zapatrywanie, że sprawa ta mogłaby być uregulowaną tylko przez stosowne uzupełnienie krajowej ustawy wodnej z 14. Marca 1875, lecz pomimo urgensu nie odpowiedziało dotychczas na odezwę Wydziału krajowego z 5. Listopada 1886 l. 43.043, w której tenże domagał się szczegółowej opinii c. k. Rządu co do projektu noweli do ustawy wodnej tem bardziej pożądaney, że w tym wypadku idzie nie tylko o osiągnięcie porozumienia pomiędzy Reprezentacją krajową a Władzą rządową, ale także o ważną gałąź administracyi rządowej, zawiadującej drogami eraryalnemi, mającej również korzystać z należytego rozwiązania kwestyi czerpania szutru z rzek publicznych na rzecz dróg krajowych, powiatowych i gminnych.

Komisya drogowa sądzi, że c. k. Rząd, który zapewne zastanowił się już należycie nad życzeniem, wyrażonem w uchwale Wysokiego Sejmu z 20. Października 1883, nie mniej też nad zapatrywaniem, objawionem szczegółowo w tym przedmiocie przez Wydział krajowy, posiada także wszystkie dane, potrzebne do wypracowania projektu noweli do ustawy wodnej.

Komisya drogowa żywi niepłonną nadzieję, że c. k. Rząd, który w r. 1875. przedłożył Wysokiemu Sejmowi projekt krajowej ustawy wodnej, nie omieszka już na najbliższej sesyi sejmowej przedstawić Wysokiej Izbie projektu pożądaney noweli do ustawy powyższej, w celu ostatecznego uregulowania sprawy pobierania szutru z rzek publicznych.

Na tej podstawie proponuje komisya drogowa Wysokiemu Sejmowi uchwalenie stosownej rezolucyi do c. k. Rządu.

Drugą sprawą, której przychylnego załatwienia Reprezentacya krajowa ma prawo domagać się od c. k. Rządu, jest uchylenie obaw, jakie zapanowały w kraju z powodu podniesionego, a tak niebezpiecznego dla naszej produkcyi projektu oddania państwowych kolei w Galicyi pod zarząd Dyrekcyi gal. kolei Karola Ludwika.

Obawom tym dał wyraz Wysoki Sejm uchwalając dnia 20. Stycznia 1887 znane rezolucye z powodu wniosku posła Struszkiewicza.

Uchwały te zakomunikowane zostały c. k. Rządowi pismem Marszałka krajowego z dnia 20. Stycznia 1887 l. 983, lecz dotychczas, pomimo przypomnienia Wydziału krajowego, nie powziął c. k. Rząd żadnej decyzji, któraby zdolną była uchylić zaniepokojenie wywołane w kraju.

Komisya drogowa sądzi, że niebezpieczeństwo, grożące krajowej produkcji na wypadek oddania gal. kolei państwowych w zarząd przedsiębiorstwa kolei Karola Ludwika jest tak wielkie, iż sprawa ta wymaga jak największej czujności ze strony Reprezentacji krajowej.

Gdy nadto pożądanem jest, ażeby c. k. Rząd jak najrychlej zaznaczył swe stanowisko w tej sprawie i uspokoił obawy powstałe, przeto komisya drogowa przedstawia Wys. Sejmowi potrzebę uchwalenia odpowiedniej rezolucyi do c. k. Rządu.

Na podstawie powyższych wywodów komisya wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Niniejsze sprawozdanie komisji drogowej Sejm przyjmuje do wiadomości.

Rezolucya II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt noweli do ustawy wodnej w celu uregulowania sprawy pobierania szutru z rzek publicznych.

Rezolucya III. Sejm powołując się na uchwałę swą z 20. Stycznia 1887. w przedmiocie projektu oddania gal. kolei państwowych w kraju istniejących, w zarząd przedsiębiorstwa kolei Karola Ludwika i korzystania w swoim czasie z przysługującego państwu prawa wykupna tej kolei — wzywa się c. k. Rząd, ażeby dla uchylenia odnośnych pogłosek, "niepokojących w wysokim stopniu opinią kraju, zechciał jak najrychlej objawić swe zapatrywanie w tej sprawie.

Lwów 17. Stycznia 1888.

Przewodniczący :

J. Męciński.

Sprawozdawca :

Z. Dembowski.

